

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Udrag fra Enten - Eller. Første del

Citation: Kierkegaard, Søren: "Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 2", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 2*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Alastair McKinnon; Finn Hauberg Mortensen, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 1997 , s. III. Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-ee1-txt-shoot-ideeab4e7c-e1fd-4e2e-8295-4cfb2c28caab.pdf> (tilgået 31. juli 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 2

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden. [Læs CC0-erklæringen](#)

I Vilkaarligheden ligger hele Hemmeligheden. Man troer det er ingen Kunst at være vilkaarlig, og dog hører der et dybt Studium til at være vilkaarlig saaledes, at man ikke selv løber vild deri, at man selv har Fornøielse deraf. Man nyder ikke umiddelbart, men noget ganske Andet, som man selv vilkaarligt lægger ind. Man seer Midten af et Theater-Stykke, læser tredie Deel af en Bog. Derved faaer man en ganske anden Nydelse end den, Forfatteren har været saa god at tiltænke Een. Man nyder noget aldeles Tilfældigt, man betragter hele Tilværelsen fra dette Standpunkt, lader dens Realitet strande derpaa. Jeg vil anføre et Exempel. Der var et Menneske, hvis Passiar et Livsforhold gjorde det nødvendigt for mig at høre paa. Han var ved enhver Leilighed til Rede med et lille filosofisk Foredrag, der var yderst kjedsommeligt. Nær ved at fortvivle opdager jeg pludselig, at han svedte ualmindelig stærkt, naar han talte. Denne Sved tildrog sig nu min Opmærksomhed. Jeg saae, hvorledes Sved-Perlerne samlede sig paa hans Pande, derpaa forenede sig i Bække, gled ned ad hans Næse, og endte i et draabeformigt Legeme, der blev hængende paa Næsens yderste Spidse. Fra dette Øieblik af var Alt forandret, jeg kunde endogsaa have min Glæde af at anspore ham til at begynde sin filosofiske Belæring, alene for at iagttage Sveden paa hans Pande og paa hans Næse. Baggesen siger etsteds om en Mand, at han vist er et meget skikkeligt Menneske, men at han har den Ting at indvende imod ham, at Intet rimer paa hans Navn. Det er yderst velgjørende saaledes at lade Livets Realiteter indifferentiere sig paa en saadan vilkaarlig Interesse. Man gjør noget Tilfældigt til det Absolute og som saadant til Gjenstand for absolut Beundring. Dette virker især ypperligt, naar Gemytterne ere i Bevægelse. I Forhold til mange Mennesker er denne Methode et ypperligt Pirrings-Middel. Man betragter Alt i Livet som et Veddemaal o. s. v. Jo mere consequent man veed at fastholde sin Vilkaarlighed, desto morsommere blive Combinationerne. Consequensens Grad viser altid, om man er Kunstner eller Fusker; thi til en vis Grad gjøre alle Mennesker det Samme. Det Øie, hvormed man seer Virkeligheden, maa bestandig forandres. Neo-Platonikerne antog, at de Mennesker, der havde været mindre fuldkomne i Verden, bleve efter Døden til meer eller mindre fuldkomne Dyr, alt efter deres Fortjenester; de, der f. Ex. havde øvet borgerlige Dyder efter en mindre Grad (Detailisterne), bleve til borgerlige Dyr f. E. til Bier. En saadan Livs-Betragtning, der her i Verden seer alle Mennesker forvandlede til Dyr eller til Planter (ogsaa dette meente Plotin, at nogle bleve forvandlede til Planter) frembyder en riig Mangfoldighed af Afvexling. Maleren Tischbein har forsøgt at idealisere ethvert Menneske til et Dyr. Hans Methode har den Feil, at den er for alvorlig, og stræber at udfinde en virkelig Lighed.